

Nimfea

Nimfea Természetvédelmi Egyesület

kiemelten közhasznú társadalmi szervezet

Postacím: 5420 Túrkeve, Postafiók: 33.

Központ: Túrkeve, Ecsegi u. 22.

Telefon & fax: +36 56/361-505

Drótposta: info@nimfea.hu

Rendőrkapitányság
Szeghalom

Ügyszám: 489/2006.

Tisztelt Rendőrkapitányság!

Múlt évben súlyos természetkárosítás ügyében tett egyesületünk feljelentést ismeretlen tettes ellen, a Körösladány térségében megvalósuló vaddisznóskert kapcsán készülő kerítés-építés során elpusztított jelentős állományú védett növény ügyében.

A Szeghalmi Rendőrkapitányság 489/2006. sz. határozatában a nyomozás megszüntetéséről határoz a Be. 190. szakasza alapján, bűncselekmény hiányára hivatkozva.

A határozatban leírt indoklás alapján megtudtuk, hogy az elvégzett nyomozati tevékenység téves eljárásban a vaddisznóskert engedélyezésének a jogszerűségét vizsgálta meg a rendőrség, nem pedig az feljelentés konkrét ügyét, a kerítés építés kapcsán elpusztított jelentős állományú védett növényegyed elpusztításának, és a vaddisznóskert által veszélyeztetett védett természeti értékek veszélyeztetésének a tényét. *Ez alapján egyesületünk a fent hivatkozott határozat ellen a Be. 195. szakaszának 1.) bekezdése alapján p a n a s s z a l kíván élni.*

Az eljárásban a rendőrség megvizsgálta, hogy a Dalerd ZRt.-nek van-e engedélye vaddisznóskert létrehozására. A nyomozás megszüntetésének elrendelése döntően azon alapszik, hogy az eljáró rendőrkapitányság szerint a „vadászkert létesítése a jogszabályi feltételeknek megfelelően, engedélyeztetve, szak- és társhatósági hozzájárulásokat beszerelve történt”.

Véleményünk szerint az eljárás hibás volt, miután nem a szükséges tényállás tisztázására vonatkozott. A feljelentésünk a vaddisznóskert létrehozása kapcsán megvalósított kerítésépítés kapcsán a Btk. 281. szakaszában meghatározott bűncselekményre vonatkozott. A kerítés-építés során védett növények állományinak az elpusztítására került sor (*feljelentésünkben tanúkkal és fotós dokumentációval alátámasztva*). Mint annak a nyomozati eljárásból ki kellett derülnie, a kivitelezőnk védett növények elpusztítására irányuló engedélye nem volt, nincs. Ilyet csak a természetvédelmi törvény alapján lehet engedélyezni, de az ügyben ilyen engedély nem született, erre az FVM határozata hatáskör hiányában nem vonatkozhat. Ez alapján a rendőrségi nyomozás a bűncselekmény tekintetében a vaddisznóskert létesítésének a jogszerű engedélyezésére vonatkozóan az ügyben mellékes, irreleváns.

Ez alapján a Btk. vonatkozó részei szerint a 281. szakasz esetében is megtartja a „jogellenesen” fordulatot a tényállás elemeként. A „jogellenesen” jelenti „*az engedély nélküli, illetve az engedély kereteit túllépve, valamint tiltott módon történő cselekményt is.*” – mint az a jogszabály miniszteri magyarázatából kiderül. Miután a FVM engedélye nem vonatkozhat védett növények és állatok elpusztítására, sem természeti védelmük elrendelésére, ezért jelen esetben a „jogellenes” tevékenység igazolható.

A tényállás, mint az a feljelentésünkből kiderül védett növények jogellenes elpusztítása. A jogellenesség vonatkozik arra is, amit az eljáró nyomozati hatóság indoklásának azon részébe tud, amelyben kifejti: „*vadaskert létesítése a jogszabályi feltételeknek megfelelően, engedélyeztetve, szak- és társhatósági hozzájárulásokat beszerelve történt*”. Ezen indoklás, amin az 489/2006. sz. határozat alapszik tehát téves, hiszen védett növények elpusztítására jogszerű engedéllyel a kivitelező nem rendelkezik, arra az FVM engedélye nem vonatkozhat.

A fentiek alapján tehát egyesületünk határozott álláspontja, hogy igazolhatóan bűncselekmény történt. Védett növények egyedeit pusztítottak el egy kerítésépítés kapcsán. Az elpusztított növények jogszabályban kihirdetett értéke együttesen megközelíti a 20 millió forintot, így a Btk. alapján minősített bűneset történt.

A bűneset elkövetése közben a bűncselekmény megvalósítója több más jogszabályt is megsértett, amit eredeti feljelentésünkben leírtunk, bemutattunk.

Másrészt felmerült az eljáró hatóságban – mint azt telefonon történt egyeztetésünkre megtudtuk, hogy a szándékosság igazolható lenne-e?

Egyesületünk szakmai, jogi álláspontja alapján igazolt, hogy a kivitelező Dalerd ZRt. tudott a területen a természeti értékek jelenéről. Ezt a tényt dokumentumok támasztják alá, hiszen egyesületünk levélben hívta fel a figyelmét a természeti értékekre még 2006. év elején, amire egyesületünk választ is kapott 2006. márciusának végén. *(Csatolva: egyesületünk tájékoztató levele a természeti értékekről, a Dalerd Zrt. válaszevele, amivel levelünk kézhezvételét nyugtázzák, illetve a válaszlevelünk, amiben figyelmeztetjük a tervezett jogi lépéseinkre az építést és kivitelezést elrendelő Dalerd Zrt. vezérigazgatójának. 1-2-3. sz. melléklet.)*

Ezt követően a területbejárásokon személyesen a felügyelőség jelenlétében egyesületünk munkatársa szóban is felhívta a figyelmet a jelenlévő természeti értékekre, amiről feljegyzés készült.

Mindezek alapján a levelünk kézhezvételét követően, illetve a területbejárásán történt figyelmeztetését követően véleményünk szerint a kivitelező jóhiszemősége kizárható, miután tudott a természeti értékekről. Ez alapján az eljáró magatartásával a Btk. 13. szakasza alapján a szándékos (azaz eshetőlges) magatartása megállapítható, hiszen a tevékenység következményeibe az elkövető belenyugvott. Azaz tisztában volt a tettének következményével, tudta, hogy védett növények fognak elpusztulni a kerítés építésénél, tudja, hogy a védett növényeket veszélyezteti a vaddisznóskert létrehozása, de nem tett/tesz semmit ennek megakadályozása érdekében.

Mellesleg amennyiben minderre, az előzetes figyelmeztetésekre dokumentálható bizonyíték nem állna rendelkezésre *(de áll!)*, abban az esetben is, a minősített bűneset jellegéből kö-

vetkezően – amit alátámaszt a természeti értékek elpusztításának a mértéke – a Btk. 281. szakaszának 4.) bekezdése alapján természetkárosítás gondatlanságból elkövetett megvalósítása történt volna – de ebben az esetben is **bűncselekmény**.

Mindezek mellett a feljelentésünkben konkrét bűnesetként közölt természetkárosítás a kerítésépítés kapcsán kiegészítéseként felhívtuk a tisztelt rendőrkapitányság figyelmét arra, hogy a vaddisznók kihelyezésének tervével vonatkozóan szintén alapos a bűncselekmény gyanúja, hiszen a Btk. 280. és 281. szakaszai alapján természeti értékek (értsd: környezeti elemek) veszélyeztetést valósítják meg. A vaddisznók bizonyosan az alapvegetációt fogják súlyosan pusztítani, ami számos szakirodalom alapján alátámasztott. Szakmailag eléggé nyilvánvaló tény, miszerint a zárt térben tartott vaddisznó a tartási környezetének vegetációját erősen degradálja.

BORHIDI ATTILA, SÁNTA ANTAL által szerkesztett két kötetes **Vörös Könyv**. c. kiadvány Magyarország Növénytársulásairól c. mű ír erről. Több esetben említi különböző társulásoknál (olyan esetekben is, mint ami az érintett terület növényfajai társulás alkotóként szerepelnek) a túltartott vadállomány mint veszélyeztető tényező. Az adott területen egyesületünk munkatársainak információja jelen van jelentős állománnyal pettyezetett őszirózsa (*Aster sedifolius*), nyúlánk sárma (*Ornithogalum pyramidale*) és sáfrányos imola (*Centaurea solstitialis*) is, amelyeknek állományát a vaddisznótúrás kiemelten veszélyeztetné.

Az egyetemi tankönyvként is használatos FARAGÓ SÁNDOR, NÁHLIK ANDRÁS **A vadállomány szabályozása** c. műve áttekinti a vadállomány mértékének meghatározásának tudományos módszertanát. A vaddisznó tartására vonatkozó állomány nagyságot nemzetközi tapasztalatokból elsősorban a makk és bükk termésből mértékéből vezeti le, miután generalista fajként ha nincs elégséges táplálék alaptáplálékaiból nagyon könnyen emészti fel a többi elemet élőhelyének vegetációjából. A vaddisznóskertek létrehozásának fő szempontjainak áttekintésekor a tankönyv alapként kezeli, hogy a humán igénye a nagyterítéses vadászatokra a vaddisznóskertekben eleve túltartott állományt céloznak meg. Ebből egyenesen következik az alapvegetáció veszélyeztetése.

A szintén egyetemi tankönyv, FARAGÓ SÁNDOR: **Vadászati állattan** c. műve a vaddisznó bemutatásánál az élőhely választásáról külön leírja, hogy „*esős idő után a vaddisznó előszeretettel keresi fel a réteket, legelőket, ahol giliszták után kutat*”. Ez a tevékenysége az, ami alapvetően veszélyezteti a terület vegetációját annak természeti értékeivel együtt. A nedves időben való túrás, szinte minden gyepen lévő növényfaj számára biztos állománypusztuláshoz vezethet. A tananyag továbbá tényként kezeli: „*A vaddisznó a zárttéri vadtartás legfontosabb nagyvadja, de a nagyobb vaddisznósűrűség degradálhatja még a legnagyobb körütekintéssel kiválasztott keretek talaját, talajfaunáját és lágyszárú növényzetét is.*” Mindebből egyértelmű, hogy csak olyan helyen szabad zárttéri vaddisznótartást megvalósítani, ahol garantáltan nem veszélyeztetett természeti értéket. Jelen esetben nincs így, hiszen mint az a nemzeti park leveleiből is kiderül a terület változatos, természetvédelmi szempontból jelentős életközösségnek ad otthont.

Hasonló véleménnyel ír a HELTAY ISTVÁN szerkesztett **Vadásziskola** c. könyv, ahol említi: „*Átforgatja a talajt rovarok álcái, cserebogárpajor és egérfélék után.*” A szakkönyv a vad-

disznó erdei és mezőgazdasági kártételét mint az egész évben történő vadászhatóság fő indokát említi. Ez a kártétel az, ami a természetvédelmi szempontból fontos vegetációt is veszélyeztet.

Külön érdekes, hogy az erdőgazdálkodással foglalkozó kivitelező nem veszi figyelembe azt, hogy számos szakirodalom említi a vaddisznót „az erdő legnagyobb ellenségének”. Nincs ez másként a VARGA FERENC szerkesztette **Erdővédelemtan** c. egyetemi tankönyvben sem, ahol a szerző az erdővédelmi tevékenységek között az erdők mechanikai védelmét körbe kerítéssel javasolja a vadkár ellen! Ezzel komoly ellentétben áll az a gyakorlat, amit a kivitelező kíván megvalósítani úgy, hogy a vaddisznó egyébként is hazánkban jelentősen túltartott állományát bekeríti egy szűkebb térre, ahol természeti értékek sokaság van jelen. Hasonló vélemény jelenik meg a MÁTYÁS CSABA szerkesztette **Erdészeti ökológia** c. tankönyvben, ahol az *erdők értékeinek megőrzésénél minden esetben ahol védett természeti érték van jelen jelentősen csökkentett vadállományt javasol fenntartani.*

A vaddisznók kártétele tehát olyan egyértelmű, hogy külön kutatási tevékenységek ennek felmérésére nem is irányultak konkrétan, annak hatásai egy-egy mondatban vannak csak megemlítve. DR. JÁNOSKA FERENC „**Ökológiai vizsgálatok vaddisznóskertekben**” c. tanulmányában pl. a létrehozás során felmerülő általános természetvédelmi problémákról így a nemzeti parkok aggodalmaira: *„...valljuk meg, némi joggal véleményezik úgy a tervezett létesítményt, hogy annak területén a tartamos erdőgazdálkodás egyes elemeit, illetőleg az ott előforduló természetvédelmi szempontból értékesnek tekinthető objektumokat kár érheti.”*

Mint az a nyomozásból kiderülhetett az FVM engedély adatai alapján a beruházási terület 418 hektárjának bekerítése után maximálisan 130 vaddisznó tartása válik lehetővé. Így az egy vaddisznóra jutó terület mindössze 3 hektár lesz, ami az egyébként Magyarország más területein köztudomásúlag természetellenesen feldúsított állomány mellett is átlagosan ennek mintegy hétszerese (*A földművelésügyi tárca hivatalos statisztikáinak összevetésével megállapítható, hogy átlagosan Magyarországon 1 vaddisznóra kb. 21 ha erdő jut (ld. a www.fvm.hu/doc/upload/200407/stat_2003_magyar.pdf honlapot).* Ez tehát azt jelenti, hogy természetes területek növényzetét érő normális vadterhelésnek mintegy hétszerese hárul majd a ma még kivételes természeti értékekben bővelkedő területre. További adalék a vaddisznók közismert pusztítására egy közelmúltban megjelent sajtóközlemény, ami szerint egyetlen konda (10-12 vaddisznó) egy éjszaka 2-3 hektár kukoricát képes letarolni (*ld. www.hhrf.org/karpatiigazszo/060919/ht01.html_62h honlapot).* Ennek megfelelően tehát a 130 állat egyetlen éjszaka 2-300 hektárt tarolhat le, ami szerint, ha a tervet megvalósítják, a 418 hektárnyi védett lágyszárú növényekből álló terület is talán csupán néhány napig viselheti el a terhelést.

Mindezek figyelembevételével véleményünk szerint tény, hogy a vaddisznó kihelyezés terve súlyosan sérti a Btk. vonatkozó szakaszt, hiszen azok természeti értékek súlyos veszélyeztetésének minősülnek *minősített* bűnesetként, közel 173. millió forintos értékben (ld. eredeti feljelentésünk) elkövetve, ami alapján a figyelmeztetéseinket figyelembe véve szintén megállapítható az *eshetőleges szándék.*

Mindezek alapján akár a minősített bűneset jellegre tekintettel akár gondatlanságból elkövetett (a bizonyítékokat figyelembe véve), akár eshetőleges szándékkal elkövetett természetpusztítás bűncselekménye és természeti érték veszélyeztetés bűncselekménye történt, és a veszélyeztetés bűncselekményként jelenleg is történik az ügyben.

Megemlítjük továbbá, hogy a 489/2006. sz. határozat azon utalásai, miszerint a Körös-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségnek bármilyen elvi támogatását, jóváhagyását élvezné a kivitelezés, szintén nem valósak.

Az ügyben a Körös-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség jogutódjaként eljáró Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség a rendőrségük részére megküldött feljelentést követően *hivatalból indított eljárást 17662/2006. ügyszámon „kötelezés, bírságolás” tárggyal.* Mellesleg a határozat indoklásában említett 2006.05.31-én történt területbejárásakor az épülő kerítésnek még nyoma sem volt, így emiatt nem állapíthatott meg a felügyelőség jogsértést. *(Az ügyben a hatóság tájékoztató levelét csatoljuk – 4. sz. melléklet, azóta már független szakértő kirendelése is megtörtént a pusztítás mértékének meghatározására a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság személyében.)*

A Dalerd Zrt. jogszabályi előírásoknak megfelelően kért és kapott engedélyt vadaskert létrehozására. Az elkövetett bűncselekményre vonatkozóan nincs jelentősége annak, hogy egyesületünk polgári peres eljárásban támadta meg az engedélyező határozatot, amivel kapcsolatban egyébként a legfőbb ügyészség is vizsgálódik még annak jogszerűségét vizsgálva *(ennek tanúsítására levél a legfőbb ügyészség levele csatolva – 5. sz. melléklet), az azonban fontos szempont, hogy egy a Földművelésügyi Minisztérium szakfőosztálya által kiadott közigazgatási határozat nem jogosít fel senkit bűncselekmény elkövetésére.* A FVM szakfőosztályának – jogszabályokból egyértelműen igazolható –, hogy nem hatásköre védett növények közvetlen, vagy közvetett elpusztításának engedélyezése. *Igazolható, hogy akinek hatásköre (KvVM területi hatósági szervei) nem adtak engedélyt védett növények elpusztítására, sőt eljárást is kezdeményeztek az ügyben (4. sz. melléklet). Tény, hogy a Dalerd Zrt. vezérigazgatója tudott a területen a védett növények előfordulásáról (2. sz. melléklet). Tény, hogy a kerítésépítés során a minősített bűneset pénzügyi határértékét jócskán meghaladó mértékű védett növény pusztult el, és még magasabb összegű értékű veszélyeztetés folyik (Ld. eredeti feljelentésünk, illetve amennyiben szükséges az Alsó-Tisza Vidéki KÖTEVIFE által kirendelt szakértőtől ennek ellenőrzésére új vélemény bekérhető).* Mindezek végén egyesületünk álláspontja alapján tény, hogy védett növények ilyen mértékű elpusztítása, veszélyeztetése **bűncselekmény** *(amit alátámaszt a Btk. 13., 280 és 281. szakaszai, és azok miniszteri magyarázata).*

Egyesületünk véleménye alapján az egész eljárásban a Dalerd ZRt. részéről kiemelt szerepet kapott Vass Sándor vezérigazgató, aki figyelmeztetésünket figyelmen kívül hagyva elrendelte a kivitelezés folytatását, és véleményünk szerint a Dalerd Zrt.-t vezetve a kerítés-építést elrendelte.

Ismét felhívjuk az eljáró Rendőrség figyelmét, hogy a veszélyeztetés vonatkozásában kiemelt fontossággal bír még a veszélyeztetés mértékének a meghatározására, hogy a terület a *Gortyna borelii lunata* (nagy szikibagoly) faj állományának fontos élőhelye, és a faj nem csupán hazai vonatkozásban minősül fokozottan védettnek, hanem európai uniós jelentőségű Natura 2000-es jelölő faj is. A faj térségi előfordulását egyesületünk megfigyelései mellett szakirodalom is alátámasztja (6. sz. melléklet).

Mindezek alapján kérjük nyomozás továbbfolytatását és a bűncselekmény gyanújának megállapítását, és alapos, részletes nyomozati tevékenység elrendelését, valamint a természetpusztítás felelőseivel szembeni vádemeléshez szükséges bizonyítékok feltárását.

Tisztelettel:

Üdvözlettel:

Sallai R. Benedek
ügyvezető

Túrkeve, 2007. január 11.